27.5.2025

Lausunto eduskunnan valtiovarainvaliokunnalle

Asia: E 31/2024 vp Valtioneuvoston selvitys: E-kirje - Ennakkovaikuttaminen tulevaan EU:n monivuotiseen rahoituskehykseen (2028–)

Kiitän mahdollisuudesta lausua aiheesta tuleva EU:n monivuotinen rahoituskehys.

Euroopan parlamentin täysistunto hyväksyi 7.5.2025 päätöslauselman ”unionin pitkän aikavälin uudistetusta talousarviosta muuttuvassa maailmassa” (2024/2051(INI)). Päätöslauselmassa parlamentti määrittelee kantojaan tulevaan monivuotiseen rahoituskehykseen (2028-), ml. rahoituksen painopisteiden, rahoituskehyksen kokonaistason ja unionin omien varojen järjestelmän osalta. Siksikin on tärkeätä, että myös Suomi muodostaa kantansa tulevaan rahoituskehykseen hyvissä ajoin.

Parlamentin kantoihin on sitkeiden neuvottelujen kautta onnistuttu sisällyttämään useita Suomelle keskeisiä kirjauksia, joihin voi päätöslauselmassa olla kohtuullisen tyytyväinen.

Päätöslauselmassa parlamentti huomauttaa, että Venäjän hyökkäyssodalla Ukrainaa vastaan on ollut merkittäviä taloudellisia ja sosiaalisia seurauksia etenkin niille jäsenvaltioille, jotka ovat Venäjän ja Valko-Venäjän naapurimaita sekä vaatii, että seuraavassa monivuotisessa rahoituskehyksessä tuetaan näitä alueita. Unionin itäisten ulkoraja-alueiden rahoituksen saaminen niin rahoituskehystä koskevaan ehdotukseen kuin lopulliseenkin rahoituskehykseen vaatii Suomelta aktiivisuutta paitsi komission myös muiden jäsenvaltioiden suuntaan.

Päätöslauselmassa korostetaan lisäksi tärkeyttä jatkaa rahoitusta EU:n ulkorajojen tehokkaaseen suojeluun. Parlamentti korostaa tarvetta torjua kolmansien maiden tai vihamielisten valtiosta riippumattomien toimijoiden tekemiä hybridihyökkäyksiä ja maahanmuuton välineellistämistä sekä korostaa, että on tarpeen tukea erityisesti etulinjan jäsenvaltioita, jotta EU:n ulkorajat voidaan turvata.

Tutkimuksen ja innovoinnin osalta parlamentti korostaa, että rahoitusta olisi lisättävä merkittävästi ja sen olisi myös jatkossa perustuttava huippuosaamisen periaatteeseen ja ansioihin.

Kun rahoitustarpeet erityisesti turvallisuuden ja puolustuksen alalla ovat suuria, on Suomen hyvä varautua siihen, että unionin budjetinkin kokoa tulee maltillisesti kasvattaa. Tähän on syytä suhtautua ymmärtäväisesti, sillä menokohteet ovat Suomenkin näkökulmasta tärkeitä. Etenkin sotilaallisen liikkuvuuden ja rajaturvallisuuden EU-rahoitusta on syytä viedä eteenpäin.

Samalla kun uusille tarpeille on tehtävä rahoituskehyksessä tilaa, tullaan vastaisuudessakin tarvitsemaan rahoitusta aluekehityksen tukemiseksi. Suomelle on merkitystä myös sillä, että unionin maatalouspolitiikka jatkossakin muodostaa perusomavaraisuuden kaikissa jäsenvaltioissa.

Rahoitustarpeisiin vastaamiseksi on EU:n omien varojen järjestelmää syytä viedä eteenpäin. Finanssitransaktiovero (FTT) on tässä yhteydessä merkittävin ja tärkeä myös siksi, ettei se ole pois jäsenvaltioiden nykyisistä verotuloista. Jäsenvaltiot eivät myöskään voi saada veroa aikaiseksi yksin, vaan EU on kokoluokkansa ansiosta oikea viitekehys sen säätämiseksi.

Brysselissä 27. päivänä toukokuuta 2025

Eero Heinäluoma

Europarlamentaarikko